

16 Temmuz 2014

Sayı : 64272063- 610- 2072

Konu :Yazılı Soru Önergesi (7-45384)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: TBMM Başkanlığının 19.06.2014 tarih ve 43452547-120.00-183338 sayılı yazısı.

Samsun Milletvekili Sayın Cemalettin ŞİMŞEK'in tarafıma tevcih ettiği 7/45384 esas nolu yazılı soru önergesi, T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği aşağıda cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Taner YILDIZ
Bakan

EK :

Önerge Cevabı (2 Sayfa)

Soru 1:

Basında çıkan haberlere göre; Irak Merkezi Hükümeti Türkiye'nin 1973'te imzalanan ve 2010'da yenilenen Irak - Türkiye Petrol Boru Hattı Anlaşması'nı ihlal ettiği gerekçesiyle Paris'te bulunan Uluslararası Ticaret Mahkemesine dava açtığı belirtilmektedir. Davanın gerekçesi olarak ta Kuzey Irak'ta çıkan petrolün 2010 da imzalanan Anlaşmaya aykırı olarak Irak Merkezi Hükümetinin onayı olmadan Türkiye'ye ihracının yapılan anlaşmaları ihlal anlamına geleceği ve petrolün Irak'tan "çalınmış" hükmünde olduğu iddia edilmektedir.

Buna göre;

- Türkiye hangi anlaşmaya göre Irak'tan petrol almaktadır?

Cevap 1:

Ülkemiz Irak ile enerji faaliyetlerini; tabi olduğumuz çok taraflı ve uluslararası anlaşmalar, Irak ile ikili anlaşmalarımız ve komşuluk hukuku ile uluslararası hukuk kaideleri çerçevesinde Türkiye ve Irak'ın iç hukuk düzenine uygun şekilde yürütmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti'nin Irak ile kamu özelinde yapmış olduğu bir petrol alım-satım anlaşması bulunmamaktadır. Ancak, özel firmaların Irak Petrol Pazarlama Şirketi SOMO ile yapmış olduğu ticari anlaşmalar çerçevesinde Irak'tan ülkemize petrol ithal edilmektedir.

Öte yandan, ekleri ve müteakip protokolleri ile birlikte 27 Ağustos 1973 tarihli "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Irak Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ham Petrol Boru Hattı (ITP) Anlaşması" kapsamında Irak'tan ülkemize petrol nakli gerçekleştirilmektedir.

Soru 2:

Irak Merkezi Hükümetiyle yapılan anlaşmanın dışında Kuzey Irak Kürt Yönetimiyle de ayrıca bir petrol sözleşmesi mi vardır?

Cevap 2:

Ülkemiz Irak'ın kuzeyi ya da güneyi arasında herhangi bir ayırım gözetmeksizin yürüttüğü petrol sevkiyat faaliyetlerini 19 Eylül 2010 tarihli Değişiklik Anlaşması ile üzerinde değişiklik yapılan ekleri ve müteakip protokolleriyle birlikte 27 Ağustos 1973 tarihli "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Irak Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ham Petrol Boru Hattı Anlaşması" kapsamında sürdürmektedir.

Öte yandan, dünyanın pek çok ülkesinden 40'tan fazla şirketin faaliyet gösterdiği Kuzey Irak'ta Türk firmalarının yaptığı enerji anlaşmaları da tıpkı diğer tüm firmaların yaptığı sözleşmeler gibi özel hukuk hükümlerine tabi olup ticari nitelik taşımaktadır. Sözleşmelerin kapsamı hidrokarbon arama-üretim faaliyetlerinden elektrik üretim santrallerine kadar uzanmaktadır.

Soru 3:

Türkiye'nin 2010 yılında imzalanan Türkiye-Irak Petrol Boru Hattı Anlaşmasına uymadığı doğru mudur?

Cevap 3:

19 Eylül 2010 tarihli Değişiklik Anlaşması ile üzerinde değişiklik yapılan ekleri ve müteakip protokolleriyle birlikte 27 Ağustos 1973 tarihli "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Irak Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ham Petrol Boru Hattı Anlaşması" kapsamında Irak'tan gelen petrollere ilişkin bölgesel bir ayırım bulunmamaktadır. Dolayısıyla ister Irak'ın kuzeyinden isterse de güneyinden gelsin hattan sevk edilen petrol Irak petrolü olarak değerlendirilmektedir. Ülkemiz Irak ile enerji alanındaki ilişkilerini uluslararası hukuka uygun bir şekilde yürütmekte ve bu çerçevede Irak ile imzalamış olduğu anlaşmalara bütünüyle riayet etmektedir.

Sorular 4, 5:

- Türkiye hakkında böyle bir dava açılmış mıdır?
- Eğer açıldıysa bu Türkiye ve Irak Hükümeti ilişkilerini nasıl etkileyecektir?

Cevaplar 4, 5:

Irak Petrol Bakanlığı, Irak Kürt Bölgesel Yönetimi (IKBY) bölgesinden ülkemize petrol sevkiyatı sebebiyle 21 Mayıs 2014 tarihinde Uluslararası Ticaret Odası (ICC) nezdinde Boru Hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketi (BOTAS) ve Türkiye Cumhuriyeti aleyhine dava dilekçesini sunarak tahkim talebinde bulunmuştur.

Irak Hükümetiyle her daim iyi ilişkilerimiz devam etmektedir. Irak'ın her bölgesinde projelerimiz sürdürülmektedir. Bakanlığımız ilgili kuruluşlarından Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı (TPAO)'nın Irak'ta 2 adet doğalgaz ve 2 adet petrol sahasında (Badra, Missan, Mansuriye ve Siba sahaları) çalışmaları konsorsiyum dahilinde sürmektedir. Tüm bu projeler neticesinde TPAO, Irak'taki toplam 26 milyar dolarlık yatırım tutarı olan projeler içerisinde yer almakta olup, bu miktar içerisinde TPAO'ya düşen pay 6 milyar doların üzerindedir. Yine ilgili kuruluşlarımızdan Turkish Petroleum International Company (TPIC) Irak Milli Petrol Şirketi SOC ile imzaladığı anlaşma kapsamında Rumeila sahasında 45 adet kuyunun kazılmasına ilişkin büyük çaplı bir projeye imza atmıştır. Rumeila saha çalışmaları hacmi itibarıyla Basra bölgesindeki en büyük projedir.

Irak'ın normalleşmesine katkıda bulunacak projelerimizin sayısının artırılması hedeflenmektedir. Irak'ta devlet düzeyinde yaptığımız her türlü iş ve işler Irak Hükümeti tarafından bilinmektedir. IKBY'den ülkemize petrol sevkiyatı hakkında Bağdat yönetiminin bilgisi mevcut olduğu gibi buradaki temel amaç Irak petrollerinin güvenilir bir güzergâh olan ülkemiz üzerinden dünya pazarlarına ulaştırılması ve mevcut durumda kapasitesinin çok altında çalışan ITP boru hattının tam kapasiteyle çalıştırılmasıdır.

Soru 6:

Eğer böyle bir dava açıldıysa Irak Merkezi Yönetiminin Irak'ta iş yapan işadamlarımıza uygulayabileceği yaptırımlar konusunda ne gibi tedbirler almayı düşünüyorsunuz?

Cevap 6:

Irak ile ekonomik ilişkilerimiz tarihte eşine az rastlanır bir düzeye ulaşmış olup Irak önemli bir ticaret ortağımızı oluşturmaktadır. Geçtiğimiz yıl 2012 yılına göre söz konusu ülkeye yapılan ihracatımız % 10 artış göstererek 11,9 milyar dolara ulaşmıştır. Irak, ihracat yapılan ülkeler sıralamasında Almanya'dan sonra ikinci sıraya yerleşmiştir. Yine geçtiğimiz yıl söz konusu ülkeden yapılan ithalat 149 milyon dolar seviyesinde gerçekleşirken ticaret hacmimiz 12 milyar doları aşmıştır.

Türkiye, bölgedeki mevcut siyasi gelişmeler dikkate alındığında Irak'ın küresel ve Avrupa pazarları ile bağlantısını sağlayan en güvenli kapı, ülkenin hidrokarbon kaynaklarının dünyaya açılması bağlamında ise en önemli ihraç güzergâhlarından biridir.

Bu kapsamda ülkemizin Irak'ın kalkınması ve normalleşmesine sağladığı ekonomik katkı ve iki ülke arasında var olan ticaret hacmi göz önüne alındığında Irak'taki faaliyetlere, her zaman olduğu gibi bundan sonra da destek verilmeye devam edilecektir.